پشت خانه های رنگارنگ «نوک»

فرخ نژاد– در این سال ها آنچه بیش از همه چیز در روستاهای نزدیک به شهر بیرجند نمود یافته هجوم غریبه هاست به طوری که برخی از روستاهای نزدیک به مرکز استان به عنوان شهرک های خوابگاهی به حساب می آیند.

تعداد قابل توجهی از ساکنان این روستاها بومی منطقه نیستند بلکه به دلیل جاخوش کردن خشکسالی ها و از بین رفتن منبع درآمد که همان کشاورزی و دامداری است ترک دیار کرده و راهی این نقاط شده اند. علاوه بر این غریبه ها، روستاهای نزدیک به شهر بیرجند میهمانان دیگری هم دارند که فقط روزهای تعطیل به ویلا ها و یا همان خانه دوم خود برای تفریح می روند و در بقیه روزها بومیان نگهبان روستایند.

اما نکته قابل تامل در مورد این روستاها این است که با وجود نزدیکی به مرکز استان از امکانات زیادی بهره مند نیستند و گاهی چوب نزدیکی به شهر بیرجند را می خورند.

از جمله این روستاها نوک بالا، پایین و پی درین است که در دامنه رشته کوه باقران قرار گرفته و با این که فاصله این نقاط تا اولین نقطه محدوده شهری بیرجند یعنی میدان شهید آوینی ۸ کیلومتر است اما از بسیاری از امکانات و زیرساخت ها محرومند. این روستاها به دلیل قرار گرفتن در دامنه ارتفاعات باقران از طبیعت بسیار زیبایی برخوردارند و هر روز هم بر مهمانان آن اضافه می شود اما آب آشامیدنی لوله کشی، راه دسترسی آسفالته و... ندارند.

پاییز این سال ها زودتر از موعد مقرر مهمان همه نقاط به ویژه خراسان جنوبی به دلیل تغییر اقلیم می شود و در این نقاط کوهستانی درختانی که از جنگ با خشکسالی جان سالم به در برده اند این روزها جلوه ای خاص به طبیعت این مناطق داده اند.

• رنگین کمان خزان

رنگین کمان خزان را می توان بر شاخه درختان و زیر پای آن ها به وضوح دید و خدا را برای نقاشی این تابلوی زیبای طبیعت شاکر بود و از این همه هنر نمایی خالق انگشت به دهان گرفت و سجده شکر به جا آورد.

تابلوی هزار رنگ پاییز را که خلاف جریان آب رودخانه های فصلی کوه های باقران پشت سر می گذاری غرق در این همه شگفتی می شوی اما آنچه در این تابلو وصله ای ناخوشایند بر آن است ویلا و ساختمان های جدید با سقف های رنگارنگ شیروانی است که در این فصل با رنگ های خزان زده برگ ها هماهنگ شده اند.

واقعیتی که نمی شود کتمان کرد ساختمان هایی است که در هر گوشه و هر جایی که امکان تسطیح زمین وجود داشته و یا در گوشه ای از باغ ها مانند قارچ از زمین روییده اند. این قارچ های رنگارنگ در هر قدمی از دامنه باقران چشم نوازی می کنند و هر کدام از حضور غریبه هایی در این روستاها می گویند که شاید فقط به تفریح و گذران اوقات فراغت خویش می اندیشند و برایشان مهم نیست که این روستاها با چه کمبودها و تنگناهایی دست و پنجه نرم می کنند.

• قارچ های رنگارنگ

این قارچ های رنگارنگ را به گفته مردم افراد پول دار در این نقاط بنا کرده اند و چون ساکن همیشگی این روستاها نیستند درک نمی کنند که اهالی و ساکنان دائم از نبود این امکانات و تجهیزات چه می کشند.

هر چند طی کردن مسیر آن هم خلاف جریان آب نفس گیر است اما سرمای نه چندان سوزنده خزان و رنگین کمانی که این فصل برتابلوی طبیعت نگاشته است پیمودن این سربالایی نفس گیر را آسان می کند و می خواهی با تمام وجود خش خش برگ های خزان زده را زیر پا احساس کنی برای همین قدم ها را محکم تر و تند تر برمی داری تا به مقصد برسی و زیر سایه سار درختان که گه گاهی برگ های آن میهمان سرت و زیر پایت می شوند نفس بکشی.

با لباس پاییزی که طبیعت به تن کرده شاید چندان قابل تشخیص نباشد که کدام درختان بر اثر خزان برگشان ریخته و کدام درختان خشکسالی برای همیشه رخت خزان بر تنشان کرده است.

اما چون نفس قنات روستا هم به شماره افتاده و همانند گذشته آب از آن نمی جوشد تا درختان و زمین های کشاورزی را سیراب کند خزان زودتر از موعد مقرر به گفته ساکنان کم این روستا به سراغ درختان و زمین های کشاورزی «نوک بالا» و دیگر آبادی های اطراف آن آمده است.

• گلوی قنات خشک نیست

گلوی قنات روستا هم به گفته یکی از اهالی چندان خشک نیست اما چیزی جلوی آن را گرفته تا آب زیادی که در چاه های آن وجود دارد سر از زمین بالا نیاورد و درختان و زمین های کشاورزی را همانند گذشته سیراب نکند و برای همین بیشتر درختان عناب روستا که در حال حاضر تنها محصول «نوک» به حساب می آید هم در حال از بین رفتن است و بیشتر آن ها چون آب چندانی به آن ها نرسیده محصول چندانی نداشته اند به طوری که اهالی عناب بیشتر درختان را چون خیلی ریز بوده و صرفه اقتصادی نداشته حتی برداشت نکرده اند.

یکی از اهالی روستا که پی گیری های زیادی برای رفع

مشکلات «نوک» انجام می دهد اولین مشکلی که از آن نام می برد جاده روستا آن هم به طول هزار و ۶۰۰ متر است که بارها برای آسفالت این مسیر به اداره راه و شهرسازی رفته و آن ها هم گفته اند که برای آن بودجه کنار گذاشته ایم اما از حدود ۳ سال قبل تاکنون این قول ها رنگ عمل به خود نگرفته اند.

بعلاوه حتی برآورد کرده اند که باید بولدوز ۳۶ ساعت کار کند تا زیرسازی و بهسازی این جاده انجام شود.

• بارها مراجعه برای تیغ زنی

«میرحسنی» برای تیغ زنی این مسیر ۱/۵ کیلومتری بارها به اداره راه و شهرسازی شهرستان بیرجند رفته و هر چند که مسئولان در این زمینه به وعده خود عمل کرده اند اما این کار را هر ۶ ماه یک دفعه انجام می دهند. «به هر اداره می رویم یا پاسخ نمی دهند و یا اگر هم پاسخ بدهند می گویند بودجه نیست. این روستا هیچ امکاناتی ندارد با این که روستای اسفهرود در ۲ کیلومتری نوک از آب، گاز، تلفن، جاده آسفالت و... بهره مند است. هر چند که نباید فراموش کرد که اسفهرود مرکزیت دارد و نوک یکی از روستاهای اقماری آن به حساب می آید.»

او می گوید: این روستا آب لوله کشی ندارد و قنات روستا هم آن قدر آب دهی اش کم است که هر ۵ دقیقه یک ۲۰ لیتری آب پر می شود به طوری که اهالی مجبورند هم برای شرب و هم برای کشاورزی آب خریداری کنند. اکثر ملک های کشاورزی اهالی خشک شده و چیزی باقی نمانده است. مشکل اینجاست که قنات آب دارد اما جهاد کشاورزی برای مرمت و بهسازی آن اقدام نمی کند.

بعلاوه سال گذشته که شرکت گاز عملیات گازرسانی به این روستا را انجام می داد به شرکت آب و فاضلاب روستایی هم گفت تا همزمان با این شرکت عملیات آبرسانی به نوک را انجام دهد اما آب و فاضلاب گفت بودجه نداریم. به گفته وی شرکت آب و فاضلاب روستایی با این اقدام یک هزینه مجدد را برای خود ایجاد کرد و باید دوباره کوچه های این روستا چاله کنی و خط انتقال آب ایجاد شود.

• وسیله نقلیه عمومی ندارد

روستاهای این منطقه وسیله نقلیه عمومی یا در اصطلاح ماشین خط ندارند اما یک وانت است که سیلندر گاز و دیگر خواروبارهایی را که اهالی نیاز دارند هر دو روز یک بار به روستا آورده و مردم هم با فروختن عناب به او هر آنچه نیاز دارند را می خرند.

با این که نوک بالا، پایین و دیگر روستاهای این حومه جزو روستاهای گردشگری و توریستی به حساب می آید اما آنچنان که باید و شاید به آن ها رسیدگی نمی شود. به گفته «میرحسنی» نقشه برداری برای اجرای طرح هادی روستا هم انجام شده و از هر کدام از اهالی ۵۰۰ هزار تومان برای عملیاتی شدن این طرح گرفته اند اما هنوز خبری از اجرای آن نیست و پی گیری هم کرده ایم که پاسخ داده اند همه اهالی پولشان را واریز نکرده اند. اما سوال اینجاست مگر برای اجرای طرح هادی از اهالی پول گرفته می شود؟

• عناب تنها محصول

شغل اهالی هم قبل از پایداری خشکسالی ها و کم آبی سال های اخیر کشاورزی و دامداری بود که در این سال ها دیگر رونق گذشته را ندارد و تنها محصولی که توانسته تا حدودی جان سالم از این قهر طبیعت به در ببرد همین عناب بوده که این محصول هم در این سال هایی که قنات چندان آب ندارد و خشکسالی ها ذخیره آبی آن را کم کرده است حال و روز خوشی ندارد و نفس های آخرش را می کشد.

محصولات سردرختی هم که در این سال ها کیمیا شده و خبری از آن نیست و به تازگی آفتی به جان درختان زردآلو، گردو و... افتاده که در حال خشکاندن این درختان است. به گفته «میرحسنی» به تازگی حشره ای همانند مگس در باغ ها پیدا شده و دو روز بعد از این که گل درخت را نیش می زند شروع به کرم ریزی می کند و بعد شیره و مغز شاخه درخت را خورده و آن شاخه می افتد.

اهالی برای مبارزه با این آفت به جهاد کشاورزی مراجعه کردند اما مثل این که سمی برای از بین بردن آن وجود ندارد و تنها راه مبارزه بریدن شاخه های آلوده و سوزاندن آن است. آن هایی که باغ و درختی دارند چون دلشان به حال دسترنجشان می سوزد وقتی که می بینند آب قنات کفاف نیاز درختان را نمی دهد برای این که شاهد خاکستر شدن درختان خود در اثر بی آبی نباشند تانکرهای آبی را در برخی نقاط روستا تعبیه کرده و با حمل و خرید آب تا حدودی از مرگ درختان جلوگیری می کنند.

• ۸۰ هزار تومان برای خرید آب

آن طور که «میرحسنی» می گوید ماهی ۸۰ هزار تومان برای خرید آب هزینه می کند و بقیه اهالی هم مانند او این کار را می کنند.

یکی دیگر از ساکنان روستا که همراه همسرش در نوک زندگی می کند هم از حضور غریبه ها در این روستا گلایه دارد و می گوید: چون امکاناتی در روستا نبوده همه اهالی رفته اند و زمین ها و ملک خود را به دیگران فروخته اند که این غریبه ها هم فقط پنج شنبه ها و جمعه ها مهمان روستایند. «عسکری» که به همراه همسرش مشغول چرای دام هایش در باغ است ادامه می دهد: چون روستاهای این منطقه همه خوش آب و هوا است بیشتر زمین های آن ها را افراد سرمایه دار خریده و ویلا و خانه ساخته اند به طوری که در گذشته این روستا بیش از ۵ خانوار جمعیت داشت اما اکنون جمعیت آن به ۲۸ خانوار هم می رسد.

• ۳ خانوار ماندند

بنابر گفته او اگر آب و دیگر امکانات در این روستا فراهم شود همه آن هایی که به شهر رفته اند برخواهند گشت زیرا در گذشته در «نوک بالا» بیش از ۲۰ خانوار زندگی می کردند اما در حال حاضر ۳ خانوار بیشتر نمانده و بقیه رفته اند.

این روستا گازرسانی هم شده اما به دلیل این که تلفن ندارد گاز اهالی را وصل نمی کنند اهالی مانده اند که تلفن چه ربطی به گاز کشی دارد.

• گلایه از غریبه ها

او که از حضور غریبه ها دل خوشی در این روستا ندارد چون گاهی ناهنجاری هایی ایجاد می کنند می افزاید: از بس که افرادی که برای تفریح به نوک می آیند استخوان و گوشت و... می ریزند سگ های ولگرد هم که گرسنه اند به این روستا هجوم آورده اند به طوری که گاهی برخی از شب ها شاهد حضور بیش از ۱۵ سگ در روستا هستیم که علاوه بر آلودگی صوتی فضای روستا را هم آلوده می کنند.

همچنان که اهالی از کمبودها و نداشته های این روستا می گویند به همراه آن ها به سر قنات روستا می رویم. آب قنات بسیار کم است و زمان زیادی طول می کشد تا یک ظرف آب شود. یکی از زنان روستا که آنجاست می گوید: آن قدر آب قنات بر اثر خشکسالی ها کم شده که برای محرم که نذری داشتیم مجبور شدیم آب خریداری کنیم. باید روستا را با طبیعت پاییزی و زیبا آن هم در دل کوه باقران به خش خش برگ های خزان، غارغار کلاغ ها بر روی درختان و قارچ های رنگارنگ یا سکونت گاه های دوم سپر دو باز گشت.

۹۵۲۳۲۷۴۵/ج

لیست منتخب شعبات فروش روزنامه خراسان

نام سوپر	نشانی	نام سوپر	نشانی	نام سوپر	نشانی
بهاران	بین قدس ۵ و ۷	پروما	خ پاسداران نبش باهنر غربی	ستاره شب	خ مدرس تقاطع شهید محلاتی
پانیزان	خ محلاتی روبروی پمپ بنزین	شقایق	خ محلاتی روبروی رستوران مدائن	پردلی	خ پاسداران چهارراه شهدای گمنام
آرش اسپورت	خ مدرس	پرستو	نبش ۴۰ متری کاوه	قدس	نبش پاسداران ۱۰
یادگار	مدرس ۲۸ چهارراه	جماران	آخر خ پاسداران تقاطع جماران	عرفان	عدل ۷ پ ۳۷
ثنایی فرد	نبش عدل ۷ پ ۳۵	الغدیر	۲۰متری دوم شرقی روبروی پارک وحدت	لوازم التحریر به نشر	مدرس ۲۵ پ ۴
نوید	توحید ۳ حاشیه میدان	گلستان	بین توحید ۱۳ و ۱۵	مهدی	نرسیده به توحید ۱۳
مواد غذایی حسین	خ امام موسی صدر غربی چهارراه استقلال	آدیس	توحید ۳.۳	لوازم التحریر پارسه	بین توحید ۱۰ و ۱۲
امیر	نبش توحید ۴۴	دالیا	نبش توحید ۲۵	شقایق	بین توحید ۱۹ و ۲۱
لوازم التحریر قائم	بین توحید ۱۱ و ۱۳	رضا	خ مدرس، انتهای خ شهید تیمورپور	پردیس	۲۰ متری اول مدرس
بهدانی	آخر ۲۰ متری اول مدرس ،پاساژالماس	بهشیران	۲۰ متری دوم شرقی مدرس	مواد غذایی آسیا	۲۰ متری سوم مدرس
نگین	نبش توحید ۸	پامچال	خ مدرس ،خ خلیل طهماسبی	مواد غذایی نایبی	تقاطع ۱۵ خرداد و مدرس
خسروی	نبش توحید ۲۱	علی	نبش عدل ۷	سمیعی	خ توحید نبش رشادت
نیاوران	۲۰متری سوم شرقی مدرس	محبوب	بین قدس ۱۱ و ۱۳	معتمد	نبش خیابان بعثت
احسان	خ میرزا کوچک خان غربی	مکث	نبش خ شهید تیمورپور	مواد غذایی کمالی	نبش پاسداران ۱۵
لوازم التحریر آسیا	نبش مدرس ۳	امینی	بین فلکه ۷تیر و پاسداران	پروما ۲	خ مدرس تقاطع محلاتی
کاهنی	نبش عبدالعلی بیرجندی ۱	نصرآبادی	بین مفتح ۷ و ۹	پریا	نبش توحید ۴۴
نوژا	نبش مدرس ۳۲	کتابفروشی خوارزمی	نبش مدرس ۲	خلیج فارس	خ امام موسی صدر غربی
شقایق	نبش چهارراه نبوت ،روبروی مسجد	هایپر آسیابان	خ بهشتی ۱۹ پ ۱۰۳	رضا	بین مطهری ۱۲ و ۱۴

نام سوپر:
هایپر آسیابان
آدرس:
خ بهشتی ۱۹ پ ۱۰۳
تلفن: ۰۹۱۵۱۶۴۰۲۵۰